

Aan Voorzitter ABP Bestuur
Van Voorzitter Verantwoordingsorgaan ABP
Datum 31 mei 2021
Betreft Ongevraagd advies OGM

1. Inleiding

In 2020 heeft het bestuur van het ABP haar verkenning gestart naar de mogelijke invoering van een nieuw bestuursmodel in het bijzonder een overgang naar het Omgekeerd Gemengd Model (OGM). Vanaf begin 2021 is het Verantwoordingsorgaan (VO) door het bestuur middels een drietal themasessies en het toesturen van de diverse documenten meegenomen in de voortgang van de verkenning. In de verschillende interne vergaderingen van het VO in 2021 is de voortgang van de verkenning ook steeds onderwerp van discussie geweest. Daarnaast heeft het VO al dan niet in kleiner verband over het onderwerp gesproken met de Raad van Toezicht, HvG-law (de externe ondersteuner van het ABP-bestuur) en het Verantwoordingsorgaan van pensioenfonds PME (in 2015 overgegaan naar het OGM).

De verkenning van het ABP-bestuur heeft in mei 2021 uitgemond in een concept-besluitvormingsdocument (ABP concept ontwerp OGM, B/VO 21.05.02). Door het VO is vanuit de diverse fracties op 20 mei 2021 een eerste reflectie op het concept-besluitvormingsdocument gegeven. Door het bestuur is aangegeven dat zij op 3 juni 2021 een “go of no-go” wil geven op een eventuele overgang van een Paritair Model naar een OGM en bij een “go” een voorgenomen besluit wil nemen met betrekking tot het besluitvormingsdocument.

In deze notitie wordt in de vorm van een ongevraagd advies het standpunt van het VO met betrekking tot de eventuele overgang inclusief een aantal belangrijke randvoorwaarden vastgelegd.

2. Overgang naar OGM als zodanig

Het bestuur geeft kort samengevat als aanleiding voor de verkenning en de overgang naar een nieuw model aan: de noodzaak om een grotere slagvaardigheid in bestuurskracht te realiseren dan op basis van het huidige model mogelijk is. Het betreft hier deels het intern functioneren van het bestuur en deels de slagkracht van ABP richting APG. Het bestuur heeft geprobeerd in de diverse stukken en de themasessies de noodzaak tot aanpassing van het bestuursmodel en de opvatting dat binnen het huidige model geen verbeteringen meer mogelijk zijn zo goed mogelijk te onderbouwen. Het VO kan op dit punt weliswaar de redenering van het bestuur als zodanig volgen, maar kan gelet op haar rol en verantwoordelijkheid niet echt in de volledige omvang en diepte de geconstateerde problematiek doorgronden. Dit is op zichzelf ook niet nodig om tot een afweging te komen.

Met betrekking tot de gekozen oplossing blijven er binnen het grootste deel van het VO zorgen bestaan. Hierbij gaat het om zaken als:

- is een modelverandering echt een oplossing voor de geconstateerde problemen;
- leidt de voorgestelde rolname door bestuurders in het NUB niet tot een disbalans tussen de bestuurlijke rol en de toezichtrol, waarbij ineffectiviteit in besluitvorming het gevolg kan zijn;
- wordt de (door het bestuur onderkende) noodzakelijke cultuurverandering niet onderschat op het punt van de tijdspanne waarin dit proces zich voltrekt;
- is gezien de bestuurlijke belasting die de invoering van het nieuwe pensioenstelsel met zich meebrengt de timing voor een verandering van het governance-model wel goed;
- zijn alle risico's in voldoende mate onderkend en gemitigeerd.

In de diverse overleggen en documenten is door het bestuur aandacht besteed aan deze vragen. Voor een deel van het VO blijven de antwoorden

op deze vragen een vooralsnog niet te overbruggen hindernis om achter een overgang naar het OGM te gaan staan.

Een ander deel van het VO ziet in de overgang naar het OGM naast risico's ook kansen. Hierbij is het in het kader van de eindafweging voor het VO essentieel dat de kansen in voldoende mate opwegen tegen de risico's en de overblijvende risico's in voldoende mate worden gemitigeerd. Hiertoe heeft het VO een aantal randvoorwaarden geformuleerd, die voor de balans essentieel zijn en onder de punten 3 en 4 van dit advies worden weergegeven. Deze randvoorwaarden worden overigens ook onderschreven door die leden van het VO waarvoor een overgang naar OGM op dit moment onvoldoende meerwaarde heeft.

3. Toezicht

In het huidige paritair model is sprake van een onafhankelijke Raad van Toezicht met eigenstandige bevoegdheden die geen onderdeel is van het bestuur. De onafhankelijkheid wordt versterkt doordat de Raad van Toezicht op bindende voordracht van het VO door het bestuur benoemd wordt. Hierdoor is in de ogen van het VO sprake van een evenwichtig systeem van checks and balances tussen de bestuurlijke en toezicht rollen.

In het OGM model wordt het intern toezicht binnen het bestuur georganiseerd. Dit roept bij veel VO leden het beeld op van “ de slager die zijn eigen vlees keurt”. Aan het VO wordt in het concept-inrichtingsmodel geen rol toegekend. In vergelijking met de huidige situatie wordt het VO op dit punt volledig buiten spel gezet. In de ogen van het VO geeft de voorgestelde invulling van het OGM op het terrein van intern toezicht een onvoldoende **evenwicht** voor wat betreft de checks and balances.

Om het evenwicht te herstellen is het voor het VO van essentieel belang dat bij de inrichting van het OGM de volgende wijzigingen worden doorgevoerd.

- Het VO wordt adviesrecht toegekend over het Toezichtcharter inclusief toekomstige wijzigingen daarop;

- Het VO zou graag zien dat de in te stellen auditcommissie volledig uit externen zou bestaan, maar het is helder dat dat niet past binnen het OGM model. Dat wil echter niet zeggen dat in een op ABP toegesneden OGM model niet een eigen invulling kan worden gegeven aan de samenstelling van de auditcommissie. Voor het VO betekent dit dat de auditcommissie in meerderheid uit externe leden moet bestaan;
- Het VO krijgt adviesrecht op de profielen van de leden van de auditcommissie;
- Het VO krijgt bevoegdheid tot het doen van een bindende voordracht van de externe leden van de auditcommissie;
- Het VO krijgt, naast het overleg met het NUB, het recht om zelfstandig periodiek overleg te voeren met de auditcommissie. Zeker bij het vaststellen van het jaarverslag waarbij het VO een oordeel geeft over het handelen van het bestuur in het verslagjaar.

4. Beloning

Invoering van OGM is reden om opnieuw naar het beloningsbeleid van het bestuur (UB en NUB) te kijken. In het concept-inrichtingsdocument is sprake van een beloningsnorm van 90% WNT voor de NUB-ers en van 120% WNT voor UB-ers.

Hoewel het VO zich bewust is dat de WNT op zichzelf niet van toepassing is, hechten wij eraan dat deze materieel gehanteerd gaat worden. Hierbij geldt voor het VO de eis dat voor de beloning van het bestuur in het OGM 100% WNT als hard plafond gesteld wordt. Reden is dat het ABP werkt binnen de publieke sector, waarvoor de WNT voor de beloninggrenzen van toepassing is. Overschrijding van het WNT-plafond zou tot een verkeerde maatschappelijke uitstraling met een gevaar tot reputatieschade leiden. Het VO constateert dat beloningsissues zeer gevoelig liggen bij deelnemers en werkgevers. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de diverse reacties op de beleggingsfees voor externe beleggers n.a.v. de publicaties van het jaarverslag.

5. Overige punten

In het kader van een maximale werking van het OGM is het van belang dat taken en rollen tussen AB, NUB, UB en in het bijzonder de voorzitters goed worden vastgelegd en onderscheiden. In het concept-ontwerp heeft het bestuur met name in de hoofdstukken 4 en 5 een weergave gegeven - bij de overgang naar OGM - van de inrichting en werking van het bestuur in haar diverse hoedanigheden.

Vanuit de invalshoek van het realiseren van maximale bestuurlijke slagvaardigheid en het handhaven van checks and balances zijn voor het VO nog aanvullend een aantal punten van belang. Hierbij gaat het om de volgende punten:

- Aantal bestuursleden

In het inrichtingsmodel (hoofdstuk 5.3) gaat het aantal leden van het bestuur omhoog van 13 naar 16 personen. Onderzocht is weliswaar of dit aantal niet naar beneden gebracht kan worden. Het bestuur constateert dat hier onvoldoende draagvlak voor is. Binnen het VO is in het kader van een betere slagkracht van het bestuur wel draagvlak voor een vermindering van het aantal bestuursleden. Het VO stelt derhalve voor dat het aantal bestuursleden alsnog verminderd wordt;

- Overgangsfase

In het inrichtingsdocument wordt aangegeven dat de diverse profielen in de overgangsfase worden opgesteld door het bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Na invoering van OGM valt de Raad van Toezicht weg. Het VO stelt derhalve voor dat zij de adviesbevoegdheid krijgt betreffende eventuele wijzigingen van profielen;

- Onafhankelijk voorzitter

De rol van onafhankelijke voorzitter wordt een wat andere dan in het huidige model. In de voorstellen wordt de onafhankelijke voorzitter voor het VO ook eerste aanspreekpunt met betrekking tot het functioneren van

het bestuur. In het verlengde hiervan en analoog aan het huidige voordrachtrecht voor leden van de Raad van Toezicht wordt voorgesteld om het VO het recht van bindende voordracht te geven voor de onafhankelijke voorzitter.

Namens het Verantwoordingsorgaan

Eric van Boven,

Voorzitter